

PÖÖRDUMINE

Seoses määruse muudatusega, mis lubab loomi lasteaedadesse ja hoidudesse.

Lugupeetud minister Kristina Kallas

Meieni – Eesti Loomakaitse Selts, Loomus, Varjupaikade MTÜ ja Rõõmsad Hüpped MTÜ – on jõudnud informatsioon, et haridus- ja teadusministri poolt on määruses tehtud muudatus, mis lubab loomade viimist lasteaedadesse ja hoidudesse. Peame vajalikuks avaldada selle otsuse suhtes sügavat muret ning juhtida tähelepanu riskidele, mis kaasnevad loomade ja laste kokkupuutega sellistes tingimustes.

Kokkupuuted loomadega on lastele kahtlemata väärtuslikud – need toetavad empaatia arengut, aitavad vältida võõrandumist loodusest ning pakuvad praktilisi õpikogemusi. Samas ülekäte lubamine ei lahenda looduse ja loomadega seotud hariduslikke puudujääke, vaid võib neid hoopis suurendada. Seetõttu peavad need kokkupuuted alati toimuma nii loomade heaolu kui ka laste turvalisust silmas pidades. Õige keskkond ja pädev juhendamine on siinjuures kriitilise tähtsusega.

Loomade heaolu riskid

Uuringud (Morgan 2024; Brelsford et al. 2017; Moe et al. 2025) näitavad selgelt, et looma viimine uude keskkonda võib olla talle stressirohke. Lasteaedades on keskkond loomade jaoks intensiivne – palju uusi lõhnu, hääli, lärmi ja ettearvamatult käituvaid inimesi. Looma stressi tunnuseid ei pruugi tavaline loomaomanik või huviline osata õigel ajal märgata, mis suurendab oluliselt ohtlike olukordade tekkimise riski. Selline olukord võib lõppeda looma rünnakuga, mis tähendab lapsele negatiivset kogemust või isegi eluaegset traumat.

On oluline rõhutada, et lasteasutusse ei sobi iga loom ega loomaliik, ka mitte selline, kes oma igapäevases koduses keskkonnas tundub sõbralik ja rahulik (Brelsford 2017). Loomade sobivus selliste tegevuste jaoks tuleb hinnata pädevate spetsialistide poolt ning selgete reeglite alusel (Morgan 2024). Näiteks teraapiakoerad ja nende juhendajad läbivad põhjaliku koolitus- ja hindamisprotsessi enne, kui nad üleüldse laste sekka lubatakse.

Loomade jaoks on lasteasutustes viibimine töö

Lasteaia- või koolirühma külastamine on loomale sedavõrd koormav, et seda tuleb käsitleda töösituatsioonina. Pärast sellist tegevust vajab loom taastumist, puhkust ja selgelt reguleeritud

tööaegu. Eestis puudub aga määrustes töö- ja abikoerte (ning laiemalt tööloomade) definitsioon ja regulatsioon. Eesti Loomakaitse Selts on loomakaitseaduse muutmise arutelude käigus teinud ettepaneku see lünk täita, kuid seni ei ole vastavalt tegutsetud.

Kui loom viibib lastega rühmas pidevalt, ületab töötaja (45 min – 1,5 h) või kui talle ei võimaldata piisavaid puhkepause, suureneb pikaajalise heaolulanguse risk (Morgan 2024; Moe 2025). Selline praktika ei ole eetiline ega ohutu.

Tervise- ja hügieeniriskid

Kohtumised loomadega, eriti mets- ja eksootiliste liikidega, on seotud ka märkimisväärsede zoonooside riskidega. Uuringud kirjeldavad salmonella, parasiitide, seenhaiguste ja muid terviseriske (Moe et al. 2025). Lasteaedade personal ei pruugi olla selliste riskide hindamiseks ega maandamiseks ette valmistatud.

Lisaks tuleb meelde, et Eestis kehtib positiivne nimekirj loomaliikidest, keda võib näitustele ja avalikele üritustele kaasa võtta. Selles loetelus ei ole kõik eksootilised loomad ning metsloomad sealt puuduvad. Ka loomakaitse seisukohast ei ole nende loomade viimine võõrasse keskkonda eetiline ning inimesed, kes antud liike tunnevad, seda ei tee.

Turvaline ja õppeprotsessis õigete teadmiste edasiandmise olulisus

Laste ja loomade kokkupuuted peaksid alati toimuma koolitatud spetsialistide järelevalve all – inimeste, kes tunnevad loomade kehakeelt, oskavad ennetada stressi ja ohtlikke olukordi ning juhendada lapsi, kuidas loomaga turvaliselt ja austavalt suhelda. Ainult nii on võimalik tagada nii loomade heaolu kui ka laste kvaliteetsed õpiväljundid.

Kui loomade lubamine lasteasutustesse jääb asutuste enda otsustada, peavad nende töötajad olema saanud piisava täiendkoolituse loomade heaolu, käitumise, kehakeele ja laste juhendamise osas. Sellest ei saa mööda vaadata.

Kõige mõistlikum ja turvalisem on viia lapsed loomade juurde vastavatesse asutustesse – farmidesse, varjupaikadesse, õppekeskustesse –, kus tegutsevad spetsialistid, kes tunnevad nii loomi kui ka pedagoogikat ning suudavad tagada loomadele stressivaba ja lastele turvalise kogemuse.

Oluline on ka teoreetiline osa loomade suhtes austava ja empaatilise hoiaku kujundamisel. Kuna loomade juuresolekul laste tähelepanu sageli hajub, tuleks esmalt anda lastele vajalikud juhised

Eesti Loomakaitse Selts
Registrikood: 80118299
+372 5267117
info@loomkaitse.ee
loomakaitse.ee

ja teadmised – kuidas loomaga käituda, mida jälgida, mida vältida –, ning seejärel liikuda praktilise kokkupuute juurde.

Palume Haridus- ja Teadusministeeriumil hinnata määruse muudatust uuesti, arvestades teaduspõhiseid argumente ning loomade heaolu ja laste turvalisust puudutavaid riske. Oleme valmis osalema edasistes aruteludes, et leida lahendus, mis toetab laste arengut, tagab loomade hea kohtlemise ja välistab võimalikud ohud.

Allikad:

Brelsford V.L. et al. (2017). Animal-Assisted Interventions in the Classroom — A Systematic Review.

Morgan, S. (2024). Animal-assisted education and social communication competency — systematic literature review

Moe I. et al. (2025). Effectiveness of animal-assisted services for school-aged children — systematic review

Lugupidamisega

Eesti Loomade Eestkostes Võrgustik
(Eesti Loomakaitse Selts, Loomus, Varjupaikade MTÜ, Rõõmsad Hüpped MTÜ)

Geit Karurahu
geit.karurahu@loomakaitse.ee